

Rum, goden en motorolie

Written by Nathalie van Koot

TUESDAY, 01 MAY 2007

Van tijd tot tijd krijgt het vertrouwen van de Nederlandse donateurin de gevestigde goede doelen weer een flinke knauw door negatieve berichtgeving. Toch willen heel veel Nederlanders wel 'iets goeds doen'. Een combinatie van vrijwilligerswerk en vakantie waarbij je in een paar weken tijden school helpt bouwen, is populair. Anderen adopteren een project in het buitenland of zettenzelf een goed doel op. De journaliste Nathalie van Koot organiseerde, vanwege haar afscheid bij de Wereldomroep, een eenmalige inzamelingsactie voor eendorpje in het binnenland van

Suriname.

Dé Yamaha-importeur is Datsun Suriname aan de Wagenwegstraat in Paramaribo. Mijnopmerking aan de vriendelijke meneer achter de balie dat deze buitenboordmotor niet voor mezelf is maar voor een dorp in het binnenland levert maar liefst twintig dollar korting op. Nou ja, ik was er net een dag en had eigenlijk geen zin in harde onderhandelingen. En ook Christine Samsom, mijn steun entoeverlaat in Suriname, vond het niet nodig om de duimschroeven aan te draaien. Daar stond 'ie dan te glimmen, de Yamaha 15pk buitenboordmotor, een jerrycan voor de benzine krijg je erbij, net als een paar reserveonderdelen.

De enorme en ook best zware doos paste maar net in de pick-up van Christine. Bij haar aangekomen hebben we 'm samen in de schuur geschuifeld. Zo dat was stap één, maar waarom eigenlijk een buitenboordmotor? Eind vorig jaar belde ik Christine dat ik na acht jaar Wereldomroep bij de KRO zou gaan werken en voor mijn afscheid 'iets' voor Suriname wilde doen. Het stikt van de 'goede doelen' in Suriname maar het moest mijn eigen ding worden dus kwam ik al snel op Pikin Slee, een dorp van ongeveer 2000 inwoners aan de Boven-Surinamerivier.

In mei 2005 ben ik hier met Christine als gids naar toegeweest om voor de Wereldomroep reportages te maken over de voorbereidingen voor de verkiezingen. Christine is weliswaar een bakra, maar ze komt al jaren in het binnenland en weet enorm veel van de Saramaccaanse cultuur. Die tweedagen in Pikin Slee hebben een enorme indruk op me gemaakt. Op zo'n acht uren reizen met de auto en boot van Paramaribo sta je midden in Saramaccaan gebied. Pikin Slee is een heidens dorp zoals christenen dat noemen. Hun eigennatuurlijke religie speelt nog een grote rol, maar de katholieken hebben er wel een schooltje neergezet.

Tradities

Tijdens mijn eerste bezoek maakte ik meteen kennis met hun fascinerende tradities. Er was een oudere dame overleden en wij konden het 'feest' ter ere van haar dood meemaken. In heidense dorpen worden de lijken soms weken bewaard voordat ze worden begraven. Om de geur van vergankelijkheid te maskeren, wordt wierook gestookt en nachtenlang wordt om het lijk gedanst. Deze belevenis en vele andere indrukken van het dagelijkse leven staan in mijn geheugen gegrift. Het ging mij dan ook aan het hart toen afgelopen jaar het nieuws kwam dat Pikin Slee zwaar was getroffen door de watersnood.

Het goede doel voor mijn afscheid stond dus vast: Pikin Slee. Via Christine werd contact gelegd met het dorp om te peilen waar het meest behoefte aan was. De plaatselijke school was inmiddels door een Belgische organisatie opgeknapt, dus de ergste nood was gelenigd. Maar er bleek een grote behoefte aan een buitenboordmotor om zieke mensen naar de polikliniek in de buurt te kunnen vervoeren en om de mobiliteit van het dorp te verhogen. Het idee sprak me meteen aan en toen ben ik alle collega's, vrienden en bekendelingen bestoken met mails om geld in te zamelen.

DEZE MAAND IN PARBODE

- Column
- Interview
- Opinie
- Reportage
- Rubriek
- **Cultuur**
- Colofon

Zondagochtend vertrokken we met een afgeladen pick-up uit destad. De Afobakaweg en de weg naar Atjoni zijn berucht omdat ze zo slecht zijn. Regelmatig zitten bussen en auto's vast in de modder en dat heeft alles temaken met de heen en weer rijdende trucks van de bedrijven die Surinameleeghalen, van hout tot grondstoffen. Na vier uur hobbelen kwamen we in Atjoni, waar de korjaal al klaarlag.

Met elke bocht in de Boven-Surinamerivier gingen we dieper het binnenland in. Aan weerszijden van de oevers was de begroeiing overdadig weelderig. Her en der in de rivier lagen enorme rotsblokken waar de bootman behendig langs manoeuvreerde. We kwamen langs verschillende dorpen. Aan de waterkant zagen we vrouwen bezig met de was en de kinderen speelden. We passeerden een aantal watervallen, zoals de prachtige Ferulasisula, en dat was wel even spannend met zo'n zwaar beladen boot en rotspunten die al dan niet boven het water uitstaken. Ik hield me streng aan het bijgeloof dat je de naam van de val niet mag noemen als je er langs vaart, want dan zal 'Watramama' je vanuit de diepte opslokken.

Thuis

Keurig op schema meerden we aan in Pikin Slee. Het voelde alsof ik thuiskwam. We werden ondergebracht in een onderwijzerswoning, die hoofdmeester Just (Joetie) Eduards voor ons had geregeld. Joetie was destijds ook onze gids geweest. 's Avonds kookte een van de onderwijzeressen het etendat we uit Paramaribo hadden meegenomen. Om 22.00 uur ging de generator uit endan zie je in het binnenland werkelijk geen hand voor ogen. We gingen dus maarslapen om fit te zijn voor de overhandiging de volgende ochtend.

's Ochtends zat het dorpsbestuur al klaar voor het kantoor van hoofdmeester Eduards. Het waren over het algemeen oudere mannen gekleed in een 'bandja koto', een omslagdoek die de mannen zijwaarts om een van de schouders knopen. De scholieren dromden om ons heen. Joetie had tijdens de dagopening al gezegd dat er een verrassing aan zat te komen en de kinderen waren dan ook nieuwsgierig. De hoofdmeester legde uit hoe de aanbidding zou verlopen.

De doos met de buitenboordmotor werd neergezet voor het dorpsbestuur waarna de basya en de kapiteins in het Saramaccaans de motor op rituele wijze gingen zegenen. De basya liet tijdens het plengoffer rum op de grond druppelen terwijl een kapitein allerlei spreuken zei die ik natuurlijk niet kon verstaan. Aan het eind nam hij nog een flinke slok en sproeide de nieuwe motor onder met de drank. Dat brengt geluk! De scholieren zongen uit volle borst en daarna vertelde ik kort de reden van mijn komst. In mijn beste Saramaccaans zei ik goedemorgen en bedankte voor de ontvangst.

Geduld

Ik kon me goed voorstellen dat het geduld van de scholieren op een gegeven moment op was. Na afloop van de ceremonie werden we uitgenodigd in een van de lokalen verder te praten onder het genot van een lekker koud Parbo-biertje of een glaasje rum voor de liefhebbers. Een van de kapiteins had al iets te veel op en miste een groot deel van het gesprek. De heren konden er geen genoeg van krijgen en wilden nog een keer precies horen hoe ik voor het eerst in Pikin Slee terecht was gekomen. Het bestuur zette spontaan een 'Gadu Singi' in, traditionele liederen ter ere van de goden/geesten en dat wij een behouden thuiskomst mochten hebben. Tussen neus en lippen door werd gevraagd of ik misschien ook nog voor een koelkast voor het dorp kon zorgen? Maar ja, ik ben voorlopig niet van plan om bij de KRO weg te gaan.

